

จดหมายข่าว งานสุขภาพ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2021

ISSN 1685-6643

ความร่วมมือไทย-ลาว ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สารบัญ

สเก๊าพิเศษ	การฝึกอบรมเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์)	2	Nurse	บทบาทพยาบาล : การพยาบาลสตรีในระยะเบ่งคลอด	10
Doctor's Office	โรคชิคุนกุนยา (Chikungunya)	6	Pharmacy	ยาที่ไม่ควรกินร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	13
Laboratory	บทบาทของวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ในการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิ	7	Public Health	การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัส Covid-19	16
Dental's Clinic	Universal adhesives, the 8 th generation adhesive system	9	Physical Therapy	การออกกำลังกายสำหรับผู้ป่วยกระดูกสันหลังยุบ	18

Laboratory
อาจารย์ ดร.ลิจิต ปรียานนท์
คณะเทคนิคการแพทย์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บทบาทของวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ในการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิ

ในปัจจุบันการดูแลสุขภาพของประชาชนเน้นการส่งเสริมและป้องกันโรคเนื่องจากปัญหาสุขภาพ เช่น โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases, NCDs) เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ การคัดกรองสุขภาพที่ทั่วถึงและการให้ความรู้ต่อประชาชนเพื่อสร้างความตระหนักและสนใจดูแลสุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งปัจจุบันนักเทคนิคการแพทย์ได้ขยายบทบาทของวิชาชีพในการดูแลสุขภาพในเชิงรุกโดยสามารถสรุปเป็นสองบทบาทหลักดังนี้

บทบาทด้านการควบคุมคุณภาพการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

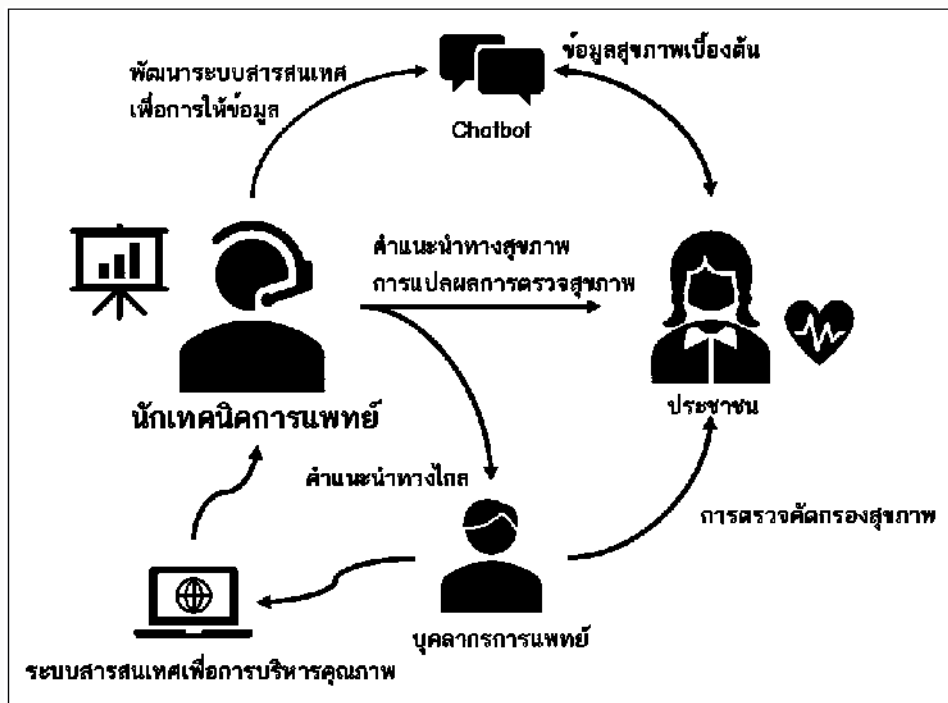
ในปัจจุบันการดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (รพ.สต.) มีการตรวจคัดกรองสุขภาพที่มีการตรวจวิเคราะห์จากสิ่งตัวอย่าง เช่น การตรวจคัดกรองเบาหวานจากน้ำตาลปลายนิ้ว หรือการตรวจปัสสาวะโดยใช้แถบสีในการตรวจ ซึ่งการตรวจเหล่านี้ไม่ได้ทำโดยนักเทคนิคการแพทย์ แต่เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือพยาบาลที่ประจำอยู่ที่ รพ.สต. นั้น ๆ บทบาทของนักเทคนิคการแพทย์ที่ผ่านมาก็คือการสนับสนุนด้านการเลือกและการจัดซื้อชุดตรวจที่ได้มาตรฐาน ให้คำแนะนำและออกเยี่ยมเยียนเป็นประจำทุกเดือนหรือสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ โดยนักเทคนิคการแพทย์หนึ่งโรงพยาบาลต้องรับผิดชอบ รพ.สต. มากกว่าหนึ่งแห่งในพื้นที่ ปัญหาสำคัญที่ผ่านมาก็คือกำลังคนของนักเทคนิคการแพทย์ในโรงพยาบาลขนาดเล็กมีไม่เพียงพอกับภาระงาน ในปัจจุบันระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการคุณภาพแบบออนไลน์เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการรวบรวมข้อมูลการประเมินคุณภาพชุดตรวจในแต่ละครั้งและส่งข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศโดยอัตโนมัติ ทำให้นักเทคนิคการแพทย์สามารถติดตามผลการประเมินจาก รพ.สต. ในพื้นที่ทางไกลได้สะดวกและเป็นปัจจุบัน ทำให้สามารถให้คำแนะนำได้ทันทีหากมีความผิดปกติ

บทบาทด้านการให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพ

นอกจากการให้บริการผู้ป่วยในโรงพยาบาลแล้ว นักเทคนิคการแพทย์จำนวนไม่น้อยให้บริการตรวจสุขภาพนอกพื้นที่ เช่น การตรวจสุขภาพประจำปีให้กับหน่วยงานบริษัท หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนักเทคนิคการแพทย์มีบทบาทในการแนะนำรายการตรวจที่เหมาะสม การเก็บสิ่งตัวอย่างและการให้คำแนะนำเรื่องผลการตรวจและการดูแลสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีคลินิกเทคนิคการแพทย์ที่เปิดให้บริการตรวจสุขภาพ ซึ่งทั้งสองรูปแบบเป็นบริการที่ส่งเสริมการคัดกรองและการดูแลสุขภาพของประชาชนในระดับปฐมภูมิ ในปัจจุบันผู้รับบริการสามารถนัดหมายผ่านระบบออนไลน์และสามารถทราบผลและรับคำแนะนำผ่านระบบออนไลน์ ทำให้การคัดกรองและการดูแลสุขภาพมีความทั่วถึงมากขึ้น เพิ่มความสะดวกและรวดเร็วเหมาะสมสำหรับประชาชนในสังคมปัจจุบัน

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการดูแลสุขภาพประชาชนของนักเทคนิคการแพทย์ในอนาคต

ปัจจุบันอุปสรรคสำคัญของการดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิคือการเข้าถึงประชาชนเพื่อการตรวจคัดกรองและการแนะนำความรู้ทางสุขภาพ ด้วยโครงสร้างของสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ทำงานและอาศัยในต่างพื้นที่หรือพักอาศัยในคอนโดมิเนียม หมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น ทำให้ยากต่อการเข้าถึงของเจ้าหน้าที่ ช่องทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มการเข้าถึงของประชาชนได้คือช่องทางออนไลน์ ปัจจุบันจึงเริ่มมีแนวคิดการให้บริการในรูปแบบใหม่เพิ่มมากขึ้น เช่น การบริการเจาะเลือดแบบเคลื่อนที่ ผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ การให้คำปรึกษาทางไกลผ่านวิดีโอ (video conference) หรือการพิมพ์ข้อความผ่านระบบสนทนา เช่น chat application ที่สามารถทำได้ผ่านเทคโนโลยีที่หลากหลายซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ทั่วไปคุ้นเคย นอกจากนี้การพัฒนาหรือการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เช่น ระบบสนทนาอัตโนมัติ (chatbot) ในการให้คำแนะนำด้านการเตรียมตัวหรือข้อมูลเบื้องต้นทางสุขภาพและการตรวจทางห้องปฏิบัติการจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและน่าเชื่อถือ คาดได้ว่าเทคโนโลยีนี้จะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการให้บริการทางสุขภาพกับประชาชนโดยเฉพาะหากกำลังคนทางสุขภาพยังไม่เพียงพอ

รูปที่ 1 แสดงบทบาทของนักเทคนิคการแพทย์ในการให้บริการเชิงรุกกับประชาชนในการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งการให้คำแนะนำบุคลากรการแพทย์ในด้านคุณภาพการตรวจวิเคราะห์และความรู้เกี่ยวกับผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการดูแลตนเองกับประชาชน

จะเห็นได้ว่าบทบาทของนักเทคนิคการแพทย์ในการส่งเสริมสุขภาพระดับปฐมภูมิสามารถทำได้หลายรูปแบบและเป็นการผสมผสานทักษะทางการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทักษะทางการสื่อสารทั้งกับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนและการใช้เทคโนโลยีซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ความท้าทายของนักเทคนิคการแพทย์ในยุคปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นการพัฒนาทักษะเหล่านี้เพื่อให้ทันกับบทบาทของนักเทคนิคการแพทย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค, คู่มือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ลิงค์บทความ
- [2] Konstantin Kalinin. Medical Chatbots: The Future of the Healthcare Industry. (บทความออนไลน์(2020)).[สืบค้น 4 เม.ย.2564] เข้าถึงได้ที่ <https://topflightapps.com/ideas/chatbots-in-healthcare/>